

To był ważny dla miasta dzień. 14 maja tego roku, po 70 latach do miasta powrócił aż zza oceanu, odnaleziony tam zwój praw i reguł hanzeatyckiego miasta Bremy z końca XV wieku. Burmistrz Bremy Jens Böhrnsen i dyrektor tamtejszego Staatsarchiv dr Konrad Elmshäuser 26 maja, w salach starego ratusza, zaprezentowali odnaleziony po latach dokument tzw. Kundige Rolle. Władze miasta zamierzają wystawić dokument dla publiczności 7 lipca tego roku, w związku z 10 –letnim jubileuszem wpisania na listę dziedzictwa światowego UNESCO, ratusza miejskiego i posągu rycerza Rolanda z rynku bremeńskiego. To doprawdy niezwykły dokument, zarówno ze względu na jego formę i treść, a także ze względu na jego pogmatwane dzieje.

Kundige Rolle ma formę zwoju pergaminowego o długości 7 metrów i szerokości 15 cm. złożonego z 14 zszytych ze sobą arkuszy, na których spisano 225 artykułów praw i zwyczajów obowiązujących na terenie Bremy od 1489 do 1513 roku.

Wolne Miasto Hanzeatyckie Brema ma za sobą długą historię prawodawstwa i orzecznictwa. Od 1303 zaczęto systematycznie spisywać prawa i regulacje wzajemnych stosunków między mieszkańcami miasta w księdze prawa miejskiego. Od końca XV wieku spisy praw prowadzone były na formie pergaminowego zwoju, aż do 1513 roku. Dokument został opublikowany po raz pierwszy w 1771 i 1834 roku. Zwój zawiera 225 artykułów.

Oryginalne zwoje przechowywane były przez następne wieki w ratuszu miejskim jako bezcenna pamiątka przeszłości, a od 1909 roku do 1942 w Staatsarchiv. W czasie drugiej wojny światowej Kundige Rolle wraz z najcenniejszymi dokumentami archiwalnymi zostały wywiezione z miasta i ukryte w kopalni soli w Saksoni Anhalt, gdzie doczekały końca wojny. W 1944 roku Staatsarchiv zostało całkowicie zniszczone w czasie nalotów alianckich. Po tym jak Saksonia Anhalt z rąk amerykańskich przeszła do radzieckiej strefy okupacyjnej ślad po dokumentach zniknął. Dokumenty zostały przewiezione do ZSRR i przez wiele lat toczyły się negocjacje w sprawie zwrotu dokumentów, które przyniosły rezultat dopiero po upadku komunizmu i upadku ZSRR. Do Bremy wróciły archiwalia ukryte w czasie wojny w kopalni, poza jednym, najcenniejszym- Kundige Rolle.

Na początku maja tego roku, nieoczekiwanie na trop dokumentu trafił jeden z londyńskich domów aukcyjnych, wskazując kalifornijską kolekcjonerkę sztuki, która była w posiadaniu średniowiecznego manuskryptu niewiadomego pochodzenia. Szybkie nawiązanie kontaktu i identyfikacja tajemniczego obiektu na podstawie fotografii, dała pewność, iż to właśnie oryginał długo poszukiwanego dokumentu. Podjęto błyskawiczne działania i negocjacje z właścicielką, która zgodziła się zwrócić manuskrypt miastu. Już 14 maja Kundige Rolle znalazły się ponownie w Staatsarchiv w Bremie.

Tak więc, po 70 latach Odyseja bremeńskich zwojów zakończyła się powrotem do jedynie właściwego portu.

Na podstawie:

Sensationeller Fund: Kundige Rolle von 1489 wieder da.

[Schriftstück war über 70 Jahre verschollen.](#)

NIEMCY: Odnaleziono brakujące ogniwo historii Bremy

Wpisany przez Jolanta Leśniewska

niedziela, 08 czerwca 2014 10:17 - Poprawiony niedziela, 08 czerwca 2014 10:30

Jolanta Leśniewska

AP Płock/Oddział Kutno